

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Філологічний факультет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Приймальної комісії
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет»

Протокол № 8
від « 26 » 03 2018 р.

«РЕКОМЕНДОВАНО»

Вченою радою
філологічного факультету

Протокол № 7
від « 6 » березня 2018 р.

Голова Приймальної комісії

_____ Омельченко С.О.

М.П.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**

для вступу на 2(3) курс Бакалаври за іншими спеціальностями
на денну та заочну форми навчання

для здобуття ступеня бакалавра
(на основі повної загальної середньої освіти)

Програма вступного випробування з української мови та літератури для здобуття ОС бакалавра. – 17 с.

УКЛАДАЧІ ПРОГРАМИ:

Лисенко Н.В. – к. філол. н., доц. кафедри української мови та літератури

Нестелєєв М.А. – к. філол. н., доц. кафедри української мови та літератури

Овчаренко Н.І. – к. філол. н., доц. кафедри української мови та літератури,
декан філологічного факультету

Програму затверджено на засіданні кафедри української мови та літератури:

протокол № 9 від 1 «березня» 2018 р.

Завідувач кафедри української мови та літератури

_____ проф. Біличенко О.Л.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курси «Сучасна українська мова» та «Історія української літератури» посідають одне із важливих місць у загальному циклі мовознавчих дисциплін. Метою екзамену з української мови і літератури є виявлення знань з усього циклу мовознавчих і літературознавчих дисциплін, а саме:

- 1) знання основних положень курсу сучасної української літературної мови, історії української літератури з урахуванням сучасних досягнень лінгвістичної науки;
- 2) уміння виділяти найважливіші питання з мовознавчих, літературознавчих і суміжних з ними дисциплін;
- 3) оцінити ступінь підготовленості учасників тестування з української мови та літератури з метою конкурсного відбору для навчання в Державному вищому навчальному закладі „Донбаський державний педагогічний університет”.

Програма вступного іспиту з української мови передусім ґрунтується на з'ясуванні теоретичних засад сучасної української літературної мови. Українській літературі, яка упродовж століть компенсувала відсутність багатьох сфер національної культури, поєднувала свою соціальну заангажованість з естетичною функцією, виконувала не лише художню, а й культурологічну, національну роль, належить особливе місце в системі підготовки вчителя-словесника. Художня література визначальним чином впливає на формування світогляду, національної самосвідомості громадян, сприяє моральному становленню особистості, її естетичному розвитку, формує навички самостійного мислення, уміння давати будь-яким життєвим чи літературним явищам власну обґрунтовану оцінку.

Акцент програми вступного іспиту з літератури робиться на поглиблення історико-літературних і теоретико-методологічних проблем, які визначають магістральні напрями розвитку сучасної історії української літератури та теорії літератури.

Майбутній учитель-словесник має не лише володіти знаннями з фахових дисциплін, а й мати уявлення про процес виникнення, становлення і розвитку основних педагогічних категорій «навчання», «освіта», «виховання», педагогічних систем і концепцій, а також унікального досвіду освітньої й виховної практики. Вступники повинні володіти вміннями досліджувати, порівнювати певні педагогічні явища в їх історичній ретроспективі, осмислювати педагогічну дійсність, аналізувати процес навчання, виявляти закономірності і принципи побудови навчального процесу, розрізняти й застосовувати різні методи навчання.

Програма вступних випробовувань 2016 року з української мови та літератури розроблено з урахуванням „Програми зовнішнього незалежного

оцінювання з української мови та літератури для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти”, затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України за № 77 від 03.02.2016 та дотриманням вимог чинних програм з української мови та літератури для 5-9 та 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів.

1. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі комплексного екзамену за білетами затвердженими кафедрою української мови та літератури.

2. СТРУКТУРА ТА ЗРАЗОК БІЛЕТУ

Кожний варіант комплексного екзамену для здобуття ОКС «бакалавр» містить 30 варіантів, у яких 60 тестових завдань (30 з української мови й 30 з літератури), 30 розгорнутих завдань з мови й 30 завдань із літератури.

Зразок білету

	Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»
	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1
	ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
На факультет	_____ (назва факультету)
для здобуття ступеня	бакалавра _____ (спеціаліста, магістра)
за напрямом підготовки	_____ (шифр та назва спеціальності)
Форма навчання	Денна (заочна) _____ (Денна (та/або заочна))

Завдання I (20 б.)

1. Які твори Г. Сковороди були видрукувані за його життя?

- а) „Сад божественных песней”;
- б) „Басни Харковскія”;
- в) жоден.

2. За значенням і синтаксичною роллю розрізняють сполучники...

- а) сурядності та підрядності;
- б) часові, причинові, умовні, допустові, способу дії;
- в) прості, складні та складені.

Завдання II (40 б.)

Зробіть повний синтаксичний розбір речення, морфологічний – підкреслених слів:

Чарівна петриківська квітка розцвіла на чудовій фарфоровій вазі, дивним візерунком лягла на шовкову тканину, коштовним самоцвітом загорілася на лакованій поверхні сувенірної шкатулки

Завдання III (40 б.)

Розкрийте історичну основу твору Л.Костенко «Тутobelісків ціла рота»

Затверджено на засіданні Вченої ради філологічного факультету

Протокол № 7 від « 11 » березня 2016 року

Голова Атестаційної комісії

Голова Приймальної комісії

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Метою вступного випробування з філології є комплексна перевірка якості професійної підготовки вступника – майбутнього вчителя-філолога

На вступному випробуванні вступник має продемонструвати знання з філології, вміння робити науково-методичний аналіз тем шкільного курсу.

Критерії оцінювання відповіді з української мови та літератури за 100-бальною системою

Шкала оцінювання ECTS	Оцінювання в балах	Критерії оцінювання
(A) (100–90)	100–97	Аргументовано і повно викладає програмний матеріал. У своїх відповідях спирається на дослідження науковців, користується прийомами порівняльного аналізу, узагальнення, наводить приклади, доведення. Проявляє творчий підхід при вирішенні проблеми. Виявляє схильність до науково-дослідної роботи.
	96–93	Свідомо, безпомилково, у повному обсязі письмово викладає програмний матеріал; виділяє головні положення. Виявляє творчий підхід до розкриття сутності явищ. Вміло поєднує знання теорії з практикою; виділяє основні положення проблеми. Проявляє елементи творчого підходу при вирішенні проблеми.
	92–90	Виявляє засвоєння програмного матеріалу в повному обсязі. Чітко і свідомо викладає програмний матеріал. У своїх відповідях поєднує знання теорії з практикою; виділяє основні положення проблеми. Проявляє елементи творчого підходу при вирішенні проблеми
(BC) (89–75)	81–89	Виявляє знання змісту курсу. Відтворює основний програмний матеріал. Відсутній творчий підхід у вирішенні проблеми.

	85–80	Виявляє знання зміст курсу, але недостатньо повно розкриває сутність явищ. Наводить приклади при відтворенні програмного матеріалу. Правильно використовує знання, вміння, навички лише в стандартних ситуаціях.
	79–75	В цілому відтворює основний матеріал. Має труднощі в аргументації, виділенні суттєвих сторін матеріалу, в наведенні прикладів. Здатен виправити помилки за допомогою навідних питань викладача.
(DE) (74–60)	74-70	У відповідях допускає помилки, зазнає труднощі в їх усуненні. Відповіді на запитання неповні. В цілому програмний матеріал засвоєний частково.
	69-65	Зазнає труднощі при розкритті змісту основних понять. Допускає значну кількість помилок у відтворенні програмного матеріалу. Слабо володіє основними поняттями, розкриває сутність явищ, понять на рівні відтворення.
	64-60	Відповіді на запитання фрагментарні, не відображають суті проблеми. На одне із запитань, зовсім немає відповіді. Вступник слабо орієнтується в програмному матеріалі.
(FX) (59–35)	59-50	Виявив незнання основного змісту курсу. У відповідях допускає грубі помилки.
	49-40	Вступник виявив незнання основного змісту курсу. У відповідях використовує нетеоретичні положення, а власні уявлення, життєвий досвід.
	39-35	Вступник не засвоїв програмний матеріал. Відповіді не відповідають змісту курсу.
(F)1-34	34-1	Вступник повністю не володіє програмним матеріалом. Від відповіді відмовляється.

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА»

ФОНЕТИКА. ГРАФІКА. ОРФОЕПІЯ.

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Звуки мови і звуки мовлення. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді, м'які, глухі, дзвінкі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв Я, Ю, Є, Ї, Щ. Склад. Складоподіл. Наголос. Наголошені і ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування У-В, І-Й.

Орфоепія як розділ мовознавства, що вивчає і систематизує норми літературної вимови. Основні риси української вимови: вимова голосних наголошених і ненаголошених звуків; вимова приголосних (асиміляція за дзвінкістю – глухістю, м'якістю – твердістю (уподібнення, спрощення). Подвійне значення буквосполучень ДЖ, ДЗ. Вимова В у кінці слова і складу та на початку слова. Приголосний звук Г у власне українських та словах

іншомовного походження. Вимова м'яких і пом'якшених приголосних, подовження приголосних. Вимова слів з апострофом.

ОРФОГРАФІЯ.

Орфографія як розділ мовознавства. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Позначення м'якості приголосних на письмі буквами Ъ, Я, Ю, Є, І; сполучення ЙО, ЬО. Правила вживання апострофа. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих та жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис

-Н- та -НН- у прикметниках і дієприкметниках. Правопис НЕ з різними частинами мови. Особливості написання числівників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

ЛЕКСИКОЛОГІЯ.

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні та однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми, синоніми, антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі та нові слова.

ФРАЗЕОЛОГІЯ.

Поняття про стійкі сполуки слів і виразів: фразеологізми, приказки, прислів'я, афоризми. Класифікація фразеологізмів. Джерела фразеології. Крилаті вислови.

БУДОВА СЛОВА. СЛОВОТВІР.

Будова слова. Основа слова і закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна і непохідна. Основні способи словотворення в українській мові. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [o], [e] у складних словах.

МОРФОЛОГІЯ.

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні і загальні, істоти і неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників. Поділ

іменників I-ї та II-ї відмін на групи. Буква –А(Я), -У(Ю) в закінченнях іменників II відміни. Відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ і імен по батькові.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда і м'яка групи).

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками, числівниками. Розряди займенників за значенням, особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням. Групи числівників за будовою. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливо їх відмінювання.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані (дієслова теперішнього, майбутнього і минулого часів), відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на –НО, -ТО). Безособові дієслова. Вид дієслова. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу). Родові та числові форми дієслів минулого часу. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних та пасивних дієприкметників теперішнього і минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на –НО, -ТО.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного і недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням: місця, часу, причини, мети, способу дії, міри і ступеня, ознаки. Ступені порівняння означальних прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні вищого ступеня.

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні та похідні. Групи прийменників за будовою: прості, складні і складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, розділові, протиставні) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Вигук як службова частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні і похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

СИНТАКСИС.

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами і частинами складного речення. Головне і залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираження головного слова. Словосполучення поширені й непоширені.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні і спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за будовою (прості й складні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження підмета з присудком. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження. Основні функції та способи вираження компонентів складеного присудка.

Другорядні члени речення у двоскладному та односкладному реченні. Означення неузгоджене й узгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні.

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: однозначні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з

головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень.

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертаннями. Звертання поширені й непоширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення.

Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному: 1) інтонація й сполучники або сполучні слова; 2) інтонація. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення, його будова. Головне і підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку й складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові).

Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами: 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю; 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю; 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

Безсполучникове складне речення. Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями: 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними); 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною та пояснювальною).

Складні речення з різними видами сполучникового та безсполучникового зв'язку.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

ПУНКТУАЦІЯ

Розділові знаки в кінці речення. Розділові знаки в простому й складному реченнях: кома, двокрапка, тире, крапка з комою.

СТИЛІСТИКА

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

ЗВ'ЯЗНЕ МОВЛЕННЯ. ТЕКСТОЛОГІЯ.

Спілкування й мовлення. Види мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, говоріння й письмо. Ситуація спілкування: адресат і адресант мовлення, мета висловлювання, місце й умови висловлювання. Монологічне й діалогічне мовлення. Основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Текст, поділ його на абзаци, мікротеми. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Типи мовлення (розповідь, опис, роздум). Структура тексту.

«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ»

Українська народна творчість. Перекази й легенди. «Запорожці в урочищі Сагайдачному», «Шандровський соляний колодязь», «Характерник Кравчина», «Чудодійна криниця», «Кривий Ріг».

Пісні. Колядки та щедрівки. «Ой пане господарю, на твоїм дворі», «Ой над Дунаєм, над бережком», «Ой у нашого господарика», «Я щедрик, Петрик, дайте вареник» (напам'ять).

Веснянки. «З-за гори, з-за високої», «Ой ти, соловейку, та ранній пташку» (напам'ять), «Весно, весно, що ти нам принесла», «Ой весна, весна».

Жниварські пісні. «Ой рано женчики встали», «Жніте, женчики, жніте», «Нуте, нуте, до межі», «Сидить ведмідь на коні», «Котився віночок по полю» (напам'ять).

Думи. «Дума про козака Голоту», «Дума про Марусю Богуславку», (уривок напам'ять), «Дума про Івана Богуна», «Дума про Самійла Кішку».

Балади. «Що се в полі забіліло», «Ой був в Січі старий козак», «Ой чиє ж то жито, чиї то покоси».

Ліричні пісні. «Грицю, Грицю, до роботи», «Вилітали орли з-за крутої гори», «Ой матінко-зірко», «Ой та зажурились стрільці січовії», «Розлилися круті бережечки».

Історичні пісні. «Пісня про Байду», «Ой Морозе, Морозенку» (напам'ять), «Єднайтесь, брати українці» (напам'ять), «Пісня про Устима Кармелюка»

Малі фольклорні жанри. Різновиди. Будова і мова малих фольклорних жанрів. Напам'ять загадки, прислів'я, приказки, дражнилки та ін. за власним вибором.

Байки. «Як ворона дістала зі збанка води», «Не випусти рака з рота», «Миш, жаба і каня», «Хвалькувата муха», «Миш і жаба», «Піддурена ворона», «Як бузок помирих Миш із Жабою», «Лисиця й виноград».

Анекдоти. Поняття про народний анекдот. Напам'ять народні анекдоти за власним вибором.

Драма. Весілля.

Епос. «Зажурилась Україна, бо нічим прожити», «Гей, не дивуйтеся, добрії люди», «Чи не той то хміль», «Хмельницький і Барабаш», «Втеча трьох братів з-під Азова, з турецької неволі», «Яйце-райце».

ПРАДАВНЯ ЛІТЕРАТУРА

Давньоруська література. «Слово о полку Ігоревім» (напам'ять уривок «Плач Ярославни»), «Повість минулих літ».

Перекладна світська література. Збірник афоризмів «Пчола», наукові твори «Шестоднів» Іоанна Екзарха, «Фізіолог», «Християнська топографія», хронографи, історичні повісті «О разоренні Єрусалима», «Александрія».

ДАВНЯ УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА.

Проза. Літописи. «Галицько-Волинський літопис», «Послання до єпископів» І.Вишенського.

Козацькі літописи. «Літопис Самовидця», «Хмельницький, Барабаш і рескрипт короля». Історичні драми. «Милость Божа...», «Владимир» Ф.Прокоповича, «Цар Ірод».

Поезія. «Висипався хміль із міха», «Про битву на Жовтих водах», «На жалісний погреб... Сагайдачного».

Г.Сковорода «Алфавіт, или Букварь мира», «Всякому городу нрав і права», «Ой ти, птичко жолтобоко», «De libertate» (напам'ять), «Кто сердцем чист і душею», «Пчела і шершень», «Кукушка і Косик», «Благодарний Еродій», «О дрожайше жизни время».

ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ XVII – ПОЧАТКУ XX СТ.

І.Котляревський. «Енеїда» (уривок за власним вибором – напам'ять), «Наталка Полтавка», «Москаль-чарівник».

П.Гулак-Артемівський. «Пан та собака», «Батько та син», «Цікавий і мовчун», «Справжня добрість», «Дві пташки в клітці».

Є.Гребінка. «Човен», «Ведмежий суд», «Лебідь і гуси», «горобці ТА вишня», «Будяк та Конопляночка», «Рибалка», «Українська мелодія», «Пшениця».

Г.Квітка-Основ'яненко. «Салдацький патрет», «Сватання на Гончарівці», «Маруся», «Конотопська відьма».

М.Шашкевич. «Слово до чителів руського языка», «Руська мова», «Веснівка», «О, Наливайку», «Ярослав», «Хмельницького обступлення Львова», «Олена».

Т.Шевченко. «Тополя», «Заповіт» (напам'ять), «Мені однаково», «І виріс я на чужині» (напам'ять), «Сонце заходить, гори чорніють», «Гамалія» (уривок за власним вибором – напам'ять), «Минають дні, минають ночі...», «Мені тринадцятий минало» (напам'ять), «Сон» (напам'ять 2 уривки за власним вибором), «Якби ви знали, паничі» (уривок напам'ять), «Зоре моя, вечірняя», «Княжна», «Думка» («Тече вода в синє море»), «Як маю я журитися», «Над Дніпровною сагою», «І золотої й дорогої», «Закувала зозуленька», «І море невмите, і заспані хвилі», «Лист до А.І.Лизогуба», «За байраком байрак», «Іван Підкова», «Утоплена», «Лічу в неволі дні і ночі», «О думи мої, о славо злая», «Причинна», «Катерина», «Гайдамаки» (напам'ять уривок за власним вибором), «Назар Стодоля», «Єретик», «Наймичка», «Кавказ» (уривок за власним вибором – напам'ять), «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм» (уривок за власним вибором – напам'ять), «Мені однаково, чи буду», «Я не нездужаю, нівроку» (напам'ять), «Зацвіла в долині».

П.Куліш «Орися», «Циган», «Січові гості», «Гордовита пара», «Степ опівдні», «До кобзи», «Рідне слово», «Чорна рада».

Л.Глібов «Лисиця-жалібниця» (напам'ять), «Щука», «Синиця», «Зозуля і півень», «Охрімова свита», «Мірошник», «Цуцик», «Журба», «Ведмідь-пасічник», «Мальований стовп», «Солом'яний дід», «Квіти», «Пісня».

Марко Вовчок. «Інститутка», «Ледащиця», «Три доли», «Маша».

С.Руданський «Пісня» («Повій, вітре, на Вкраїну»), «Наука», «Добре торгувалось», «Над колискою», «Ти не моя», «Засідатель», «Понизив».

Ю.Федькович. «Три, як рідні брати», «Лук'ян Кобилиця», «Серце не навчити», «Україна», «Русь».

І.Нечуй-Левицький «Микола Джеря» (уривок «Понад самим берегом в'ється в траві стежечка...» – напам'ять), «Два брати», «На могилі Шевченка», «Кайдашева сім'я», «Дві московки», «Афонський пройдисвіт».

М.Старицький «Не судилося», «Талан».

М.Кропивницький. «Доки сонце зійде, роса очі виїсть», «Глитай або ж Павук».

І.Карпенко-Карий «Сто тисяч», «Бурлака», «Хазяїн», «Мартин Боруля», «Сава Чалий».

Панас Мирний. «Морозенко», «День на пастівнику», «Хіба ревуть воли, як ясла повні?», «Повія», «Лихо давнє й сьогочаснє».

А.Чайковський «Сагайдачний» (уривки «В Острозькій школі», «Побратими»).

Б.Грінченко «Грицько», «Сорока», «Украла», «Кури та ластівка», «Подивись», «Я кохаю ті хмари похмурі», «Доки?», «До праці», «Під вербами», «Сам собі пан», «Брат на брата», «Батько і дочка», «Каторжна», «Дев'яте січня», «Весняні сонети».

І.Франко «Товаришам із тюрми» (напам'ять), «Не високо мудруй», «Захар Беркут», «Моя любов» (цикл «Україна»), «Місяцю-князю» (цикл «Нічні думи»), «Каменярі» (напам'ять уривок до слів «... прийде нове життя, добро нове у світ»), «Гріє сонечко», «Моя любов», «Дивувалась зима», «Гадки на межі», «Боа конструктор», «Гімн» (напам'ять), «Мойсей», «Червона калина, чого в лузі гнешся?», «Чого являєшся мені у сні?» (напам'ять), «Перехресні стежки», «Украдене щастя», «Ой ти, дівчино, з горіха зерня» (напам'ять).

П.Грабовський «Швачка» (напам'ять), «Сон», «До матері», «До школи», «До Русі-України», «До українців» (напам'ять), «Орли», «Дітям», «Трудівниця», «До Н.К.С.», «На далекій півночі».

Леся Українка. «Колискова» (напам'ять), «Зоряне небо», «Вечірня година», «Співець», «Веснянка», «Конвалія», «Красо України, Подолля», «На роковини Шевченка», «Скрізь плач, і стогін, і ридання», «Досвітні огні», «Давня казка» (напам'ять два уривки за власним вибором), «Подорож до моря», «Про велета», «Роберт Брюс, король шотландський», «Contra spem spero» (напам'ять), «І все-таки до тебе думка лине», «Стояла я і слухала весну», «Лісова пісня» (уривок – монолог Мавки – напам'ять), «Бояриня», «Мріє, не зрадь», «Напис в руїні», «Камінний господар».

В.Стефаник. «Камінний хрест», «Сини», «Новина», «Амбіції».

О.Кобилянська. «Людина», «В неділю рано зілля копала», «Царівна».

В.Самійленко «Українська мова» (напам'ять), «Патріоти», «Україна», «Ельдорадо», «Патріот Іван», «На печі», «Мрія бюрократа», «Діяч», «Слова і думки»

М.Коцюбинський. «Ялинка», «Ранок у лісі» (уривок з казки «Хо» – напам'ять), «Лілея», «Нюрнберзьке яйце», «Дорогою ціною», «Подарунок на іменини», «Тіні забутих предків», «Intermezzo», «Коні не винні».

Література ХХ ст.

С.Васильченко «Широкий шлях» (уривок «Дитинство Шевченка»), «Талант», «Мужицька арихметика», «Приблуда».

А.Тесленко. «Школяр», «Страчене життя».

В.Винниченко. «Федько-халамидник», «Солдатики!», «Біля машини», «Раб краси», «Суд».

П.Тичина. «Хор лісових дзвіночків» (напам'ять), «Дощ», «Пробіг зайчик», «Де тополя росте», «Як Дуб з Вітровієм бився», «Гаї шумлять» (напам'ять), «Весна», «Розкажи мені, поле», «Світає», «Україно моя, моя люба Вкраїно», «Я

утверждаюсь» (напам'ять), «Ронделі», «На захист миру», «Біля озера у лісі», «Ви знаєте, як липа шелестить?» (напам'ять), «Коли в твої очі дивлюся», «Арфами, арфами», «Скорбна мати», «Гей, вдарте в струни, кобзарі», «Хто ж це так із тебе насміхатись смів?», «Похорон друга», «Я кличу тебе».

М.Рильський «Синові», «Коли пісні мого краю» («Пісні» –напам'ять), «Перед грозою», «Коні», «Шпаки», «Літо і весна», «Вербова гілка», «Мова», «Спасибі», «Розмова з другом», «Шлях», «Серпень з вереснем стискають», «На відкритті музею Шевченка», «Яблука дозріли», «Шопен», «Слово про рідну матір», «Діалог», «Жага», «Поле чорніє. Проходять хмари».

В.Сосюра. «Зима». «Літо». «Осінь», «Люблю весну» (напам'ять), «Ганна Іванівна», «Гей, рум'яні мої небокраї», «Весняний сад, квітки барвисті», «Хто в рідному краї», «Коли світало», «Я пам'ятаю, у забої», «Вода десь точить білий камінь», «Учитель», «Солов'їні далі, далі солов'їні», «Шахти, терикони», «Хлопчик», «Третя рота», «Іще не скресла крига на Дніпрі», «Мазепа», «До брата», «Любіть Україну» (напам'ять), «Як я люблю тебе, мій краю вугляний», «Білі акації будуть цвісти», «Так ніхто не кохав» (напам'ять), «Васильки», «Марії».

М.Хвильовий. «Я (Романтика)».

Б.Лепкий. «Орли» (уривок з повісті).

О.Олесь «Печенізька облога Києва» (напам'ять), «Рідна мова в рідній школі», «Війна з татарами», «Ярослав Осмомисл», «Гроза пройшла», «Айстри», «Коли б я знав, що розлучусь з тобою», «Потік століття зносив гніт», «Пекло, здавалось, було в ту годину», «Хто в час пожежі край свій кинув», «Гроза пройшла... зітхнули трави».

Є. Гуцало. «Лось», «Олень Август», «Хто ти?», «Запах кропу».

О.Вишня «Перший диктант», «Фазани», «Моя автобіографія», «Мисливські усмішки».

О.Довженко. «Воля до життя», «Ніч перед боєм», «Щоденник» (уривки).

А.Малишко. «Вчителька» (напам'ять), «Гомін, гомін по діброві», «Данило однорукий», «Розшумовуйся, зелений дубе», «Дош», «Прометей» (напам'ять два уривки за власним вибором), «Теслярі», «В ліфті», «Дуб», «Хмаринка в небі голубім», «Палають огні при дорозі», «Правда», «Пісня про рушник» (напам'ять), «Важкі вітри не випили роси», «Лист до гречки».

Г.Косинка «На золотих богів», «В житах», «Мати»

У.Самчук. «Волинь», «Марія», «Нарід чи чернь».

Є.Маланюк. «Сучасники», «Шевченко», «Одна пісня», «Пам'яті Т.Осьмачки», «Вересень», «Батьківщина», «Три поезії», «Поле бою».

Ю. Яновський. «Вершники» («Подвійне коло», «Шаланда в морі»).

М.Куліш. «Мина Мазало», «Народний Малахій».

І.Кочерга «Ярослав Мудрий», «Свіччине весілля».

М.Стельмах «Березень», «Гуси-лебеді летять», «Рідня», «Тільки хвилі і небо блакитне», «Щедрий вечір».

Д.Білоус. «Вічно жива» (напам'ять), «Хліб і слово», «Диво калинове».

П.Воронько «Люблю я ліс» (напам'ять), «Пахне хліб», «Школа батьків», «Коваль Микита», «З вокзалу в станцію метро».

В.Барка «Жовтий князь», «Рай».

І.Багряний. «Тигролови», «Сад Гетсиманський», «Огненне коло».

О.Довженко. «Зачарована Десна», «Україна в огні», «Щоденник», «Земля», «Повість полум'яних літ».

О.Гончар «Собор» (уривок за власним вибором – напам'ять), «Тронка», «Берег любові», «Твоя зоря».

В.Симоненко. «Грудочка землі» (напам'ять), «Салюти миру», «Ти знаєш, що ти – людина», «Лебеді материнства» (напам'ять), «Де ви зараз, кати мого народу?», «Кирпатий барометр», «Кривда», «Вона прийшла», «Є в коханні і будні і свята», «Любов», «Дід умер», «Задивляюся у твої зіниці».

Д.Павличко «Добрий день», «У дитячому серці жила Україна», «Пішачок», «Смерічка», «Іду по рідному селу», «Птиця», «Шахтар», «Там, де річка Лючка круто в'ється», «Коли помер кривавий Торквемада», «О рідне слово, хто без тебе я?», «Коли ми йшли удвох з тобою» (напам'ять), «Два кольори», «Дзвенить у зорях небо чисте», «Я стужився, мила, за тобою», «Полечу я до Монголії», «Яблуня», «Концерт у царя», «Рубаї».

О.Коломієць. «Дикий ангел», «Фараони».

Л.Костенко. «Пастораль ХХ сторіччя», «Тут обелісків ціла рота», «Життя іде і все без коректур» (напам'ять), «Світлий сонет», «Вже почалось, мабуть, майбутнє», «Розкажу тобі думку таємну», «Маруся Чурай», «Проводи», «Моя любове, я перед тобою», «Віяло мадам Полетики».

Г.Тютюнник. «Зав'язь», «Три зозулі з поклоном», «Оддавали Катрю».

П.Загребельний «Роксолана», «Учитель», «Сон рибалки».

В.Стус «Сто років, як сконала Січ», «Весь обшир мій – чотири на чотири», «На колимському морозі калина», «Терпи, терпи – терпець тебе шліфує», «Дорога болю», «Не одлюби свою тривогу ранню», «Весняний вечір. Молоді тумани», «За літописом Самовидця», «Не можу я без посмішки Івана», «У цьому полі, синьому, як льон», «На Колимі запахло чебрецем».

В.Шевчук «На полі смиренному», «Дім на горі».

Ю. Мушкетик. «Суд», «Біла тінь», «Крапля крові», «Яса».

І.Драч. «Балада про соняшник», «Етюд про хліб», «Чорнобильська мадонна», «Таємниця буття», «Ода совісті».

Б.Олійник «Пісня про матір», «В оборону хліба» (напам'ять), «Крило», «До проблеми добра і зла», «Пісня».

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авксентьев Л. Г., Ужченко В. Д. Українська фразеологія. – Харків, 1990.
2. Безпояско О.К., Городенська К.Г. Грамматика української мови: Морфологія. – К., 1993.
3. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови. – К., 2004.
4. Вихованець І. Р. Грамматика української мови: Синтаксис. – К., 1993.
5. Горпинич В. О. Українська морфологія. – Дніпропетровськ, 2002.
6. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. – Донецьк, 2001.
7. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови. – Ч. 1. – К., 1972.
8. Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А. Словотвірна морфеміка сучасної української мови. – К., 1998.
9. Козленко І. В. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. – К., 2004.
10. Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови: Синтаксис. – К. – Ч. II. – 1965.
11. Кучеренко І. Теоретичні питання граматики української мови: Морфологія. – Вінниця, 2003.
12. Мойсієнко А. Сучасна українська мова. Синтаксис простого ускладненого речення. – К., 2006.
13. Плющ Н., Бас-Кононенко О. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. – К., 2002.
14. Сучасна українська літературна мова. Лексика / За заг. ред. І. К. Білодіда. – К., 1973.
15. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. – К., 1981.
16. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. – К., 2004.
17. Наєнко Г.М. Курс лекцій з історії української мови. Фонетика. – К., 2002.
18. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності : стилістика та культура мови. - К., 1999.
19. Мацько Л.І., Сидоренко О.М. Стилістика української мови. – К., 2003.